

ДИСКУСІЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ВИВЧЕННЯ, ВДОСКОНАЛЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

З.П. Овчаренко

*старший викладач кафедри англійської мови технічного спрямування №1
факультету лінгвістики Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

На сучасному етапі навчання іноземної мови все більше уваги приділяється формуванню творчих складових мовленнєвої діяльності, а саме: ініціативності, швидкості, спонтанності та ін. У зв'язку з цим, доцільно організувати спеціальну, методично виправдану роботу з їх розвитку на основі застосування неординарних, дієвих способів і прийомів. Тому, в навчальному процесі на заняттях англійської мови відбувається зміщення акценту з репродуктивних видів діяльності (переклад, переказ, виконання граматичних вправ і т.п.) до продуктивних (вислів студентом власної думки про прочитане, почуте, обговорення, написання есе і творів, виконання курсових робіт.)

Одним з ефективних засобів формування творчих здібностей на заняттях англійської мови є продукування ідей та обмін ними під час інтерактивної мовної взаємодії при вирішенні різного роду проблемних завдань. Більш того, даний підхід є і найбільш продуктивним способом стимулювання мовленнєво-розумової активності учнів. У навчальній діяльності це можна здійснити тільки в процесі обговорення, дискусії, суперечки. У зв'язку з цим, виникає проблема розвитку вмінь брати участь в цих видах інтерактивної взаємодії, інакше кажучи, проблема дискусивних вмінь як інструменту вирішення проблемних ситуацій.

Дискусія є різновидом усної публічної, полемічної мови. Вона виникає тоді, коли стикаються полярні точки зору на одну і ту ж проблему, в зв'язку з чим, можна говорити про феномен «дискусійна мова» і «дискусивні мовні вміння». На заключному етапі навчання англійської мови у студентів дискусію як прийом формування комунікативної компетенції вважаємо ефективним засобом розвитку вміння говоріння іноземною мовою.

У методичній літературі немає загальноприйнятого визначення учбової дискусії. Слово «дискусія» вживається, зазвичай, у досить широкому сенсі. Під даним терміном розуміють процедуру постановки питань і відповідей на них, а також, обговорення проблемної ситуації, політичні і філософські суперечки. Оскільки метою навчання іноземної мови на сучасному етапі є вдосконалення її як в плані автентичного використання мовних засобів в інтерактивній комунікації, так і в плані розвитку мовнорозумових здібностей студентів, то можна вважати, що процес вдосконалення мови повинен проходити при спільному вирішенні проблемних завдань і ситуацій при відповідній організації і управління з боку викладача. Нерідко, під назву «дискусія» підпадає і обговорення, учасники якого висловлюють, доповнюють та уточнюють відомості, міркування. На відміну від

обговорення як обміну думками, дискусією нерідко називають обговорення-суперечку, зіткнення точок зору, позицій, підходів і т.д. Головними особливостями навчальної дискусії є те, що вона являє собою цілеспрямований і впорядкований обмін думками, ідеями, припущеннями заради пошуку істини, причому всі студенти приймають участь в організації цього процесу.

Іноді дискусії можуть виникати спонтанно в ході заняття, але зазвичай, вони заздалегідь підготовлені і проходять у вигляді дебатів, де обидві сторони готують і представляють свою точку зору. Викладач використовує цей прийом для того, щоб допомогти учням прийти до правильних і необхідних висновків. Темою для обговорення може бути прочитаний текст, переглянутий фільм, загальновідома подія.

Дискусія як комунікативний захід крім великої ефективності в навчанні, реальної комунікації допомагає вирішувати завдання з виховання на заняттях з іноземної мови. Бажання зреагувати, аргументувати, сперечатися на тему, що цікавить – це стимул для породження непідготовленої мови. Дискусії можна віднести до найбільш продуктивних видів комунікативних заходів.

Уміння дискутувати на іноземній мові передбачає розвинене вміння непідготовленої мови. Основними параметрами непідготовленої мови є: лінгвістична правильність висловлювання; відсутність заданого матеріалу і заданого змісту; вираз власних думок; ситуативно-контекстний характер мови, вміння визначити логічну схему висловлювання; наявність високого рівня розвитку мовленнєвих механізмів; мовна творчість; природний темп і т.д.

Педагогічна цінність дискусії зростає, якщо крім предметного змісту спеціально осмислюється і сам процес обговорення. Ця обставина вже багато років є предметом методичних пошуків як вітчизняних, так і зарубіжних педагогів. Як показує досвід, доцільно проводити рефлексію своєї роботи в кінці дискусії.

Найпростіший варіант аналізу пов'язаний зі спільним обговоренням такого кола питань:

- Чи виконала групова дискусія намічені завдання?
- У яких стосунках ми не досягли успіху?
- Чи відхилилися ми від теми?
- Чи брав кожен участь в обговоренні?
- Чи були випадки монополізації обговорення?

Для навчання діалогічного мовлення як репродуктивних і репродуктивно-продуктивних вправ можуть бути рекомендовані вправи на відтворення діалогів-зразків, підстановці реплік діалогу, конструюванні діалогів із заданих реплік (ключових слів), в питаннях або відповідних репліках, інсценуванні діалогів, завершення діалогу і т.д.

Ефективність і дієвість, так само як і результативність дискусії однаково значущі як для студентів, так і для викладача. Тому дуже важливим є фактор залучення якомога більшої кількості учасників групи в обговорення

проблем, оскільки дискусія, як правило, представляє якусь нову інформацію, за сприйняттям і переробкою якої впливає виникнення різних точок зору у студентів, що, природно, стимулює їх мовну активність.

Залучити кожного в дискусію досить складно. Далеко не кожен зможе сказати що-небудь незвичайне або нове, але кожен може уважно слухати і висловити свою згоду або незгоду з тим, що було сказано до нього. При організації дискусій в аудиторії можна запропонувати студентам тримати якийсь предмет в руках і передавати його тому, хто повинен говорити наступним. Це теж своєрідна гра, яка привчає висловлюватися всіх тому, що за її умовами можна передати предмет нічого не сказавши.

Найбільш легкий прийом організувати дискусію в аудиторії – це залучити учнів до обговорення будь-якого списку предметів, явищ, рис характеру, які слід розташовувати в порядку зростання (спадання) відповідно до ступеню їх важливості. Темою для обговорення може бути:

- ступінь престижності професій у сучасному світі;
- ступінь важливості обмеженого набору предметів;
- ступінь корисності об'єктів;

Роботу необхідно побудувати таким чином:

- кожен студент протягом обмеженого періоду часу обмірковує і приймає рішення сам;
- в парах студенти показують один одному свої варіанти і обмінюються думками;
- групове обговорення.

Багато дискусій можуть бути стимулом для подальшої письмової або усній роботи, наприклад, написання есе або складання діалогу. Нескладно організувати дискусію з прочитаного тексту або газетної замітки, якщо її тематика вдало підібрана і цікава студентам. Звідси, стратегічно важливе завдання полягає у виборі єдиної для всіх учасників актуальної і цікавої для всіх теми дискусії. Стимулюючим мовним посилом в навчальній дискусії повинен бути проблемний аспект, або ряд аспектів теми для обговорення, яка виникла або була запропонована. В цьому випадку, тема представляє певну мету, на якій фокусується дискусія в навчальній аудиторії. При цьому завдання повинно полягати не в тому, про що говорити, а чому необхідно говорити про це. Не менш важливою є особистісна значущість теми для студентів: чим вона вища, тим вища мотивація учнів до вираження своєї думки, а отже, до продукування власного висловлювання англійською мовою.

Література:

1. Бабанский Ю.К. Оптимизация процесса обучения – М.,1977 – 138с.
2. Гез Н.И., Ляховицкий М.В., Мирлюбов А.А. и др. Методика обучения иностранным языкам в средней школе – М.: Высшая школа, 1982 – 373с.